

Michał Głowiński

Kollokwium poświęcone S. I. Witkiewiczowi : (na Uniwersytecie w Amsterdamie)

Biuletyn Polonistyczny 29/3-4 (101-102), 59-62

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

poddała analizie motywy wygnańcze w literaturze rosyjskiej. Wyniki badań nad literacką spuścizną polskich zesłańców na Kaukazie przedstawiła D. O s s o w s k a (WSP Olsztyn) - "Podróż z »musu« przedmiotem opisu literackiego". Końcowy referat wygłosiła M.A. A n k u d o w i c z - "Droga Romualda Podbereskiego od »Rocznika Literackiego« do »Pamiętnika Naukowo-Literackiego«".

Dyskusja koncentrowała się głównie wokół miejsca i roli motywów wygnańczych i emigracyjnych w XIX-wiecznej literaturze polskiej. Podjęty został również motyw konfrontacji kulturowej, która stała się udziałem pisarzy, mających w swojej biografii epizody wygnańcze czy emigracyjne. Zastanawiano się także nad możliwościami odczytywania tej literatury jako dokumentu epoki. Obraz życia polskich zesłańców konfrontowano z przekazami rodzinnymi i wzbogacono o refleksje dotyczące dalszych losów zesłańców, już w Polsce niepodległej.

Materiały z sesji zostaną opublikowane nakładem wydawnictwa WSP w Olsztynie.

Leokadia Hull

Kolokwium poświęcone S.I. Witkiewiczowi
na Uniwersytecie w Amsterdamie

Kolokwium odbyło się w dn. 21-22 marca 1985 r. i stanowiło pierwszą tego rodzaju imprezę polonistyczną na Uniwersytecie Amsterdamskim. Jej pomysłodawcą, inicjatorem, a także głównym organizatorem był absolwent Seminarium Sławistycznego tej uczelni, K. Lesman, znany tłumacz i popularyzator litera-

tury polskiej w Holandii. Inicjatywa ta spotkała się z poparciem dyrektora Seminarium Sławistycznego, profesora I. van der Enga oraz obecnego wykładowcy literatury polskiej, profesora W. Kośnego, którzy nie tylko służyli radą i pomocą, ale także czynnie uczestniczyli w obradach.

Pierwotnie przewidywano pięć referatów, jednakże prof. J. Bujnowski z Londynu i prof. J. Degler z Wrocławia nie mogli przybyć z powodów rodzinnych. Referaty wygłosili: monografista i tłumacz Witkiewicza na francuski, profesor Université Libre w Brukseli, A. van Crugten, prof. J. Błoński, który przyjechał z Clermont-Ferrand, oraz prof. M. Głowiński z IBL PAN. Wykład A. van Crugtena, wygłoszony po holendersku, stanowił doskonałe wprowadzenie do twórczości Witkiewicza zarówno jako myśliciela, jak i dramaturga i powieściopisarza. Taki ogólny rzut oka na całość dorobku literackiego, teatralnego i filozoficznego Witkiewicza tym bardziej był pożyteczny, że dwa następne referaty rozważały problemy szczegółowe i zakładały już dobrą orientację w dziełach pisarza. Referat J. Błońskiego dotyczył realiów historycznych, które przeniknęły do "Pożegnania jesieni", referat zaś M. Głowińskiego stanowił próbę interpretacji dramatu "Nowe Wyzwolenie". Materiały konferencji ukażą się po francusku w wydawanym w Amsterdamie pod redakcją I. van der Enga i N.A. Nilssona czasopiśmie "Russian Literature", które dodało do swego tytułu "Croatian and Serbian, Czech and Slovak, Polish", stając się w ten sposób kwartalnikiem ogólno-slawistycznym.

Konferencji towarzyszyły rozmaite imprezy związane z Witkiewiczem. Wyświetlono film krótkometrażowy polskiej produkcji, salę, w której toczyły się obrady, udekorowano plakatami teatralnymi, ponadto wystawiono siłami amatorskimi po

holendersku (czworo studentów amsterdamskiej polonistyki oraz lektor języka polskiego A. Nederberg) krótki spektakl witkiewiczowski; wyreżyserował go znający dobrze język polski reżyser młodego pokolenia, B. Gjizel. Na przedstawienie złożyły się monologii pięciu typowych postaci Witkiewicza, zestawione z fragmentów różnych jego dramatów. Pomysł okazał się znakomity, a realizacja - bardzo interesująca. Młodzi Holendrzy zademonstrowali świetne zrozumienie Witkiewiczowskiego stylu.

Kolokwium Witkiewiczowskiemu towarzyszyło spore zainteresowanie, nie tylko wśród studentów polonistyki (jest to teraz pokaźna grupka, licząca ok. 15 osób) i pracujących w Seminarium Sławistycznym wykładowców historii literatury, na sali obrad znalazły się także zaciekawione kulturą polską osoby spoza Uniwersytetu. W kilku gazetach holenderskich ukazały się mniejsze lub większe artykuły o Witkiewiczu.

Znaczenie kolokwium poświęconego autorowi "Nienasycenia" i "Szewców" nie ogranicza się jednak do tego, że stało się okazją umożliwiającą rocznicowe zaprezentowanie w Holandii pisarza, który w tym kraju nie jest tak popularny i znany, jak na francuskim czy niemieckim obszarze językowym. Stanowiło ono ważne wydarzenie w życiu amsterdamskiej polonistyki, pozwoliło przedstawić się jej na zewnątrz, a także - pokazać żywotność i dynamizm. Tym to donioślejsze, że w ostatnich latach egzystencja polonistyki na tej uczelni nie była pewna, mówiło się nawet o jej zlikwidowaniu z przyczyn oszczędnościowych. Mimo takiego zagrożenia polonistyka owa przejawia obecnie żywotność większą niż kiedykolwiek. Kolokwium poświęcone Witkiewiczowi jest tego stanu rzeczy dobitnym przejawem. Za zorganizowanie tej imprezy winni jesteśmy wdzięczność amsterdamskim przyjacielom kultury polskiej, profesorom van der Engowi i

Kośnemu, oraz - przede wszystkim - Karolowi Lesmanowi, bez którego energii, pomysłowości i uporu nigdy by się ona nie odbyła.

Michał Głowiński

"Poezja pokolenia wojennego"

W dniach 18-19 kwietnia 1985 roku odbyła się w Rzeszowie ogólnopolska sesja naukowa, poświęcona twórczości poetów lat wojny i okupacji - Krzysztofowi Kamilowi Baczyńskiemu i jego rówieśnikom. Sesję zorganizował Instytut Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie przy współpracy Towarzystwa Naukowego w Rzeszowie oraz rzeszowskiego oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza.

J. W a l c (IBL) w referacie "»Gdy ziemia nie jest już snem i śnić do końca nie można«. (O Tadeuszu Borowskim)" uzasadniał tezę, że katastroficzne poczucie absurdu i nicości świata kształtowały w Borowskim już wczesne doświadczenia dzieciństwa, a nie wyłącznie oświęcimska gehenna, która tę wizję rzeczywistości boleśnie pogłębiła i utrwaliła.

Odmienny, optymistyczny aspekt światopoglądu autora "Gdziekolwiek ziemia..." starała się wykazać Z. B r z u c h o w s k a (WSP Rzeszów) w referacie "Dialog z »człowiekiem, który nadejdzie«. Wokół wiersza Tadeusza Borowskiego (inc.)»Na zewnątrz noc«, interpretując wybrany przez siebie utwór jako poetyckie wyznanie wiary w sztukę i miłość.

"Nurt katastroficzny w poezji Tadeusza Borowskiego" omawiał J. N o w a k o w s k i (WSP Rzeszów), podkreślając, że